

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypevs Theologiæ Thomisticæ

Continens Tractatus de attributis, de visione Beatifica, de scientia Dei, ac
de ejus voluntate, & Providentia

Gonet, Jean-Baptiste

Parisiis, 1669

§. I. Vera sententia statuitur,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77232](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77232)

in visionem, ut vitalis est: Sed non est vitalis ratione potentiae obediendialis: Ergo &c.

Confirmatur secundo: Visio beatifica essentialiter petit procedere à potentia intellectiva: At non habet quod sit intellectiva, ratione potentiae obediendialis, sed ratione essentialis potentiae naturalis: Ergo ab illa, non sub prima, sed sub hac secunda ratione, essentialiter procedit.

8. Ad instantiam, concessa Majori, nego Minorem: nam licet potentia obediendialis pure passiva, & activa solum instrumentally, sit ejusdem rationis in Angelo & rebus inanimatis; potentia tamen obediendialis mediata activa, vitaliter competens intellectui angelico & humano, non est ejusdem rationis cum potentia obediendiali convenienter inanimatis, & illa est quam respicit visio beatifica.

9. Ad primam confirmationem nego Minorem: cum enim haec potentia sit mediata activa ab intrinseco, & immediata respiciat formam supernaturalem vitalem, scilicet lumen gloriae, & actum vitalem mediate, nempe visionem beatificam, non potest non esse vitalis.

Ad secundam nego etiam Minorem, nam sicut intellectus ratione facultatis naturalis, est intellectivus naturaliter, ita ratione obediendialis, est intellectivus obediendialiter, non immediata, sed mediate.

ARTICVLVS II.

An inaequalitas intensiva quae est in visionibus beatificis, à sola inaequalitate luminis gloriae deriuetur?

10. **V**T certum & indubitatum supponimus, visiones beatificas, sive hominum, sive Angelorum, esse inter se inaequales, ac diversas, quantum ad perfectionem accidentalem intensivam, vel extensivam, ut constat ex illo Ioan. 14. *In domo Patris mei mansiones multae sunt, & ex illo Apostoli 1. ad Corinth. 15. Stella differt à stella in claritate.* Ubi loquitur Apostolus de inaequali gloria corporum in resurrectione, quae cum à gloria essentiali profuatur, haec debet esse inaequalis, sicut & illa.

Ratio etiam id suadet: Nam gloria proponitur ut bravium, merces, & corona iustitiae: Sed ad iustum remuneratorem spectat ut pro inaequalibus meritis, inaequalia praemia concedat: Ergo in beatis, iuxta meritum diversitatem, gloria, seu visio beatifica inaequalis est. Quod Christus multis parabolis declaravit, praesertim parabolam frumenti, quod cadens in terram bonam, aliud fecit fructum centesimum, aliud sexagesimum, & aliud trigessimum; & Concilium Florentinum in litteris unionis clare expressit, cum dixit, quod *iuxta meritum diversitatem, unus alio perfectius videt essentiam divinam.* Inquirimus ergo in praesenti unde oriatur inaequalitas illa intensiva, vel extensiva, quae in visione beatifica reperitur; an à solo lumine gloriae, vel etiam à naturali perfectione intellectus creati: ita ut intellectus perspicacior, cum aequali lumine gloriae, clarius videat divinam essentiam, quam minus perspicax?

§. I.

Vera sententia statuitur.

11. **D**ico breviter, totam inaequalitatem visionis esse proximè reducendam, in solam luminis

A gloriae inaequalitatem; nullatenus verò in naturalem intellectus creati perspicaciam & activitatem. Est contra Scotum in 3. dist. 12. quaest. 3. Durandum ibidem dist. 14. quaest. 1. Molinam hic art. 6. disp. 2. & Caetanum 3. parte quaest. 10. art. 4. ad 2. ubi affirmat, quod si Verbum Divinum assumpsisset naturam Angelicam, cum lumine gloriae quod nunc habet in humana natura, perfectius videret Deum, quam nunc videt.

Nostri tamen conclusio communis est apud Discipulos D. Thomae, & colligitur ex S. Doctore hic art. 6. asserente, quod *facultas videndi Deum non competit intellectui creato secundum suam naturam, sed per lumen gloriae: unde intellectus plus participans de lumine gloriae, perfectius Deum videbit.* Et ibidem in resp. ad 3. *Diversitas videndi Deum, erit per diversam facultatem intellectus, non quidem naturalem, sed gloriosam.* Et art. 7. *Intantum (inquit) intellectus creatus, divinam essentiam perfectius, vel minus perfecte cognoscit, in quantum majori vel minori lumine gloriae perfunditur.*

Probatur etiam conclusio ratione fundamentali. Inaequalitas quae in visione beatifica reperitur, reduci debet in virtutem proximam, & immediatam; non autem in radicalem, & remotam: nam ista non agit nisi iuxta proportionem virtutis proximae, & ut per illam elevata: Sed lumen gloriae est virtus proximè, & immediatè influens in visionem beatificam; intellectus autem in eam influit radicaliter tantum, & remotè, & ut elevatus per lumen gloriae, ut constat ex supra dictis: Ergo inaequalitas visionis beatificae, in lumen gloriae, & non in perfectionem, & perspicaciam naturalem intellectus creati reducenda est.

Confirmatur, & magis illustratur haec ratio. Licet in intellectibus angelicis, vel humanis, reperiat diversitas, & inaequalitas in perfectione naturali, illa tamen per accidens, & materialiter se habet ad visionem beatificam; quia intellectus creatus non influit immediatè in illam, ratione potentiae, & activitatis naturalis, sed tantum ratione potentiae obediendialis radicalis & remotae, quae est aequalis in omni intellectu creato: haec enim (ut in 1. disputatione declaravimus) fundatur in summa amplitudine, & universalitate, quae natura intellectualis respicit ens ut sic, analogicè commune Deo & creaturis; quae universalitas aequaliter convenit omni intellectui creato.

Confirmatur amplius: Major activitas intellectus, cum sit aliquid ordinis naturalis, est beneficium naturae, non gratiae, & à Deo creatore, non à Deo glorificatore procedens: Ergo ratione illius, non augetur gloria, & visio beatifica in beatis, sed solum ratione luminis gloriae.

Probatur secundo: Inaequalitas visionis beatificae, praecipue provenit, ex eo quod divina essentia magis vel minus perfecte uniatur intellectui creato, in ratione speciei intelligibilis: Sed quod essentia divina, in ratione formae, & speciei intelligibilis, magis vel minus perfecte uniatur intellectui creato, provenit ex majori vel minori intensione luminis gloriae, cum illud sit ultima dispositio ad talem unionem, ut supra ostendimus; non verò ex majori, vel minori perfectione naturali intellectus creati: Ergo inaequalitas visionis beatificae, solum provenit ex inaequalitate luminis gloriae.

Denique probatur conclusio ex absurdo & in-

convenienti, quod sequitur ex opposita sententia. A
Si inæqualitas visionis peteretur à perfectione naturali intellectus creati, daretur aliquis gradus beatitudinis, qui non corresponderet meritis, & gratiæ, sed tantum naturæ. Item unus homo, vel Angelus beatus, per sua naturalia se discerneret in supernaturalibus, ab alio minus beato: At hæc sunt falsa, & absurda, & sapiunt hæresim Pelagij: Ergo &c. Sequela Majoris probatur: Ponatur enim unus intellectus, naturaliter perfectior alio duobus gradibus, & quod uterque habeat lumen gloriæ ut sex, juxta sua merita, & juxta mensuram gratiæ & charitatis quam habuit in via: in tali casu intellectus naturaliter perfectior, videbit Deum, v. g. ut decem, & alius minus perfectus, videbit tantum ut octo: Ergo in tali casu, hi duo gradus gloriæ, quibus gaudebit ille qui perfectiori, & perspicaciori pollet intellectu, non corresponderent lumini gloriæ, nec proinde meritis, aut gratiæ, & charitati; sed in solam perfectionem naturalem intellectus creati reducerentur: & sic unus homo, vel Angelus magis beatus, per sua naturalia se discernet in supernaturalibus; ab alio minus beato.

14. Respondet Molina, negando sequelam Majoris; quia, inquit, in tali casu, vel non dabitur tantum luminis gloriæ, illi qui perspicaciori pollet intellectu, vel si tantum luminis gloriæ ei conferatur, non dabitur illi æquale auxilium super-naturale ad videndum Deum, ac alteri habenti æqualia merita, & intellectum minus perfectum.

Sed hæc responsio videtur absurda: Cum enim lumen gloriæ detur juxta proportionem meritum, & juxta mensuram gratiæ, & charitatis quam homo habuit in instanti mortis, si ille qui perfectiori pollet intellectu, habeat æqualia merita, & gratiam seu charitatem æqualiter intensam, ac alter qui minus perfectum habet intellectum, certum est quod æquale lumen gloriæ ipsi conferetur (ut enim dicit S. Thomas hic art. 6. *Plus participabit de lumine gloriæ, qui plus habet de charitate*) alioquin ille esset deterioris conditionis in supernaturalibus, & privaretur re sibi debita de condigno; quod est omnino absurdum, & ordini divinæ justitiæ planè repugnans.

15. Illud etiam quod addit, nempe quod si lumen gloriæ æquè intensum ei concedatur, non dabitur illi æquale auxilium ad videndum Deum, ac alteri qui minus perfectum, ac perspicacem intellectum fortitus est, omni probabilitate caret; cum enim beato habenti æquale lumen gloriæ, æquale debeat auxilium ad videndum Deum, si ille qui perfectiori pollet intellectu, habeat æquale lumen gloriæ ac alter, habeat etiam par & æquale auxilium: alioquin, ut dicebamus, frustraretur aliquo sibi debito. Imò sicut si Deus ab igne subtraheret aliquid sui concursus naturalis, ut non calefaceret secundum totam suam virtutem & activitatem, esset miraculum; ita si ab intellectu lumine gloriæ illustrato, qui quasi per modum naturæ agit, subtraheret aliquid sui concursus supernaturalis, ne secundum totam suam virtutem quam habet à lumine gloriæ, Deum videret, miraculum esset, cuius tamen nulla apparet necessitas, vel utilitas.

§. II.

Solvuntur objectiones.

Objicies primò cum Caietano: D. Thomas 3. p. qu. 10. art. 4. ad 2. docet *gradus visionis divine, magis attendi secundum ordinem gratiæ, quam secundum ordinem naturæ.* Sentit ergo secundum utrumque ordinem attendi, ac proinde, pari existente lumine gloriæ, perfectiorem esse visionem Dei, si perfectior fuerit intellectus.

Respondeo quod quando D. Thomas dicit *gradus visionis divine magis attendi &c.* ly *magis* non sumitur comparative, sed exclusive; ita ut idem significet ac *potius*. Sicut cum Paulus ad Hebræos 11. dicit de Moyse, *Magis eligens affligi cum populo Dei, quam temporalis peccati habere jucunditatem.* Hanc solutionem approbat & rectè explicat Suares in commentario illius articuli 4. questionis decimæ tertie partis; unde placet ejus verba hic referre & transcribere. Sic ergo ait: *Que Caietanus docet in solutione ad secundum & tertium, cavenda sunt & corrigenda; nam non solum falsa sunt, sed etiam contra expressam mentem D. Thomæ. In solutione enim ad 2. ait D. Thomas gradus perfectionis in divina visione, magis attendendos esse secundum ordinem gratiæ, quam secundum ordinem naturæ: unde infert Caietanus ex utroque capite eriri, ut una visio sit perfectior aliâ, atque adeo perfectiorem intellectum cum eodem lumine perfectius videre Deum. Sed quidquid sit de re (quam ego sine dubio falsam existimo) in hac littera D. Thomæ nullum habet fundamentum, sed ex illa potius contrarium non obscure colligitur, si argumenti intentio consideretur, & rectè applicetur solutio. Argumentum enim contendebat, Angelum perfectius videre Deum, quam animam Christi, quia habet perfectiorem intellectum. Respondet D. Thomas, nego consequentiam, & rationem reddit, quia illa visio est supra naturalem perfectionem potentiæ creatæ. Intendit ergo concludere, perfectionem visionis non esse ex naturali perfectione potentiæ, sed ex supernaturali; unde illa particula magis, non sumitur in illo sensu comparativo, ut Caietanus exponit, sed ut idem significat quod potius; & ita non affirmat utrumque extremum, sed alterum negat.*

17. Objicies secundò: Quando duæ causæ concurrunt ad eundem effectum, ille crescit in perfectione, quando aliqua illarum crescit in virtute, & activitate: Sed ad visionem beatam, non solum lumen gloriæ, verum etiam intellectus creatus, efficienter concurrunt: Ergo sicut intensius lumen, ita & perfectior ac perspicacior intellectus, perfectiorem efficit visionem. Minor constat ex suprâ dictis: Major autem variis exemplis declaratur. Nam in potentia visiva, si augeatur species, vel lumen exterius, in ipso medio, intenditur visio, licet non crescat acies, & virtus ipsius potentiæ. Item duo pictores ejusdem industriæ, cum inæquali penicillo: vel duo inæqualis industriæ, cum æquali instrumento, diversæ perfectionis producant effectum: Ergo quando duæ causæ concurrunt ad eundem effectum, ille crescit in perfectione, quando aliqua illarum crescit in virtute & activitate.

Confirmatur primò: Intellectus magis perfectus, cum eodem habitu fidei, elicit actum fidei 18.